

HAVA KALİTESİNİN KORUNMASI YÖNETMELİĞİ

Resmi Gazete : 02.11.1986 tarih ve 19269 sayı

BİRİNCÜ BÖLÜM	- Kanuni Dayanak, Amaç, Kapsam, İstisnalar
Tanımlar	
İKİNCİ BÖLÜM	- Hava Kalitesi Sınır Değerleri, İzne Tabi Tesisler İçin
Emisyon	
	Sınır Değerleri
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	- İzne Tabi Tesisler, İzin Alma, İzne Tabi Olmayan
Tesisler	
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	- Emisyonun Tespiti ve Sınırlanması
BEŞİNCİ BÖLÜM	- Taşıtlar
ALTINCI BÖLÜM	- Hassas Kirlenme Bölgelerinin Korunması ve Temiz
Hava	
	Planları
YEDİNCİ BÖLÜM	- Müşterek Hükümler
SEKİZİNCİ BÖLÜM	- Son Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Kanuni Dayanak, Amaç, Kapsam, İstisnalar Tanımlar

Kanuni Dayanak

Madde 1 - 2872 sayılı, 9 Ağustos 1983 kabul tarihli Çevre Kanunu'nun 1 ve 3 üncü maddelerinde öngörülen amaç ve ilkeler doğrultusunda, 8, 9, 10, 11, 12 ve 13 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Amaç

Madde 2 - Bu Yönetmeliğin amacı, her türlü faaliyet sonucu atmosfere yayılan is, duman, toz, gaz, buhar ve aerosol halindeki emisyonları kontrol altına almak; insanı ve çevresini hava alıcı ortamındaki kirlenmelerden doğacak tehlikelerden korumak; hava kirlenmeleri sebebiyle çevrede ortaya çıkan umuma ve komşuluk münasebetlerine önemli zararlar veren olumsuz etkileri gidermek ve bu etkilerin ortaya çıkmamasını sağlamaktır.

Kapsam

Madde 3 - Bu Yönetmeliğin hükümleri, 2 nci maddede belirtilen amaca ulaşmak için;

- a. Tesislerin kurulması ve işletilmesini,
- b. Tesislerin, yakıtların, hammaddelerin ve ürünlerin üretilmesi, kullanılması, depolanması, taşınması ve ithalini,
- c. Motorlu vasıtaların donanımları, çalıştırılmaları ve uymaları gereken keyfiyetleri, kapsar.

İstisnalar

Madde 4 - Bu Yönetmelik;

- a. 2690 sayılı Kanun ile Türkiye Atom Enerjisi Kurumuna verilen yetki alanına giren, insan sağlığı ve çevrenin nükleer yakıt ve diğer radyoaktif maddelerin radyasyonundan korunmasında; ilgili tesis, alet ve düzeneklerde,
- b. İşçi sağlığı ve iş güvenliği tüzükleri kapsamına giren işyeri atmosferlerinde,
- c. Hava alıcı ortamına bir emisyonun söz konusu olmadığı tesis, alet ve düzeneklerde, uygulanmaz.

Tanımlar

Madde 5 -

a. HAVA KİRLLETİCİLER: Havanın tabii bileşimini değiştiren, is, duman, toz, gaz, buhar ve aerosol halindeki kimyasal maddelerdir.

b. HAVA KALİTESİ: İnsan ve çevresi üzerine etki eden hava kirliliğinin göstergesi olan, çevre havasında mevcut hava kirlleticilerin artan miktarıyla azalan kaliteleridir. Hava kalitesinin belirtilmesinde kullanılan tanım, birim ve semboller Ek 1'de verilmiştir.

c. EMİSYONLAR: Yakıt ve benzerlerinin yanmasıyla; sentez, ayrışma, buharlaşma ve benzeri işlemlerle, maddelerin yığılması, ayrılması, taşınması ve bu gibi diğer mekanik işlemler sonucu bir tesisten atmosfere yayılan hava kirleticilerdir. Emisyonların belirtilme-sinde kullanılan tanım ve birimler Ek 1'de verilmiştir.

d. TESİS: Bu yönetmelikte tesisin anlamı:

- Kurum, kuruluş, işletmeler ve diğer sabit düzenekler;
- Makinalar, aletler ve diğer yer değiştirebilen teknik düzenekler ile motorlu vasıtalar;
- Üzerindeki madde depolanan, boşaltılan ve iş yapılan mülklerdir.

e. YETKİLİ MERCİ (YETKİLİ MAKAM): Bu Yönetmelikte adı geçen yetkili merci, resmi

izinlerin verilmesinde ve denetim görevinin ifasında, 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 268-275 inci maddelerine göre Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı ile bu Kanunun yetkili kıldığı kurum ve kuruluşlardır. Kirletme yasağı, çevre korunması, çevresel etki değerlendirmesi, işletme izni, haber verme yükümlülüğü ve denetleme esasları hakkında yönetmelikleri ve standartları hazırlama yetkisi 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 8-13 üncü maddeleri uyarınca Başbakanlık Çevre Genel Müdürlüğündedir. Verilecek cezalar 2872 sayılı Çevre Kanunu ve 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında 3301 sayılı Kanun doğrultusunda uygulanır. Faaliyetlerin durdurulmasında yetki, 2872 sayılı Kanun'un 15-16 ncı maddelerinde belirtilen şekilde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, Başbakanlık Çevre Genel Müdürlüğü ve mahallin en büyük mülki amirindedir. Ayrıca 222 sayılı Çevre Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında 18.6.1984 tarihinde yürürlüğe konan Kanun Hükmünde Kararname ile verilen yetkiler doğrultusunda, Çevre Genel Müdürlüğü ve Mahalli Çevre Kurulları çevre kirliliğinin önlenmesi için çalışmalar yapar ve kararlar alırlar.

f. İZİN: Bu Yönetmelik'te izin, "Emisyon İzni" anlamında kullanılmıştır.

g. ÖN İZİN: Bu Yönetmelik'te ön izin, "Emisyon Ön İzni" anlamında kullanılmıştır.

h. TİP VE EMİSYON BELGESİ: İzne tabi olmayan, emisyon yayan değişik modeldeki tesislerin ve bunların parçalarının tasarım özellikleri, verim, kapasite ve emisyon değerlerinin bu Yönetmelik hükümlerine uygunluğunu tevsik eden belgedir.

i. TEKNOLOJİK SEVİYE: Sürekli işletilmesinde başarısı tecrübeyle sabit, mukayese edilebilir metodlar, düzenekler ve işletme şekilleriyle kontrolleri yapılabilen; emisyon sınırlama tedbirlerini pratikleştiren ve kullanışlı hale getiren, ileri ve ülke şartlarında uygulanabilir teknolojik metodlar, düzenekler, işletme biçimleri ve temizleme metodlarının geldiği seviyedir.

j. ÜRETMEK: Bu Yönetmelik kapsamında "üretmek" terimi; üretmek, işlemek, üretim amacıyla tüketmek ve diğer kullanımları içine alır. Bu Yönetmelik'te ithalat ve diğer nakliyatlar aynı anlamda mütalâa edilirler.

İKİNCİ BÖLÜM

Hava Kalitesi Sınır Değerleri, İzne Tabi Tesisler İçin Emisyon Sınır Değerleri

Hava Kalitesi Sınır Değerleri

Madde 6 - 1.Hava Kalitesi Sınır Değerleri: İnsan sağlığının korunması, çevrede, kısa ve uzun vadeli olumsuz etkilerin ortaya çıkmaması için atmosferdeki hava kirleticilerin, bir arada bulduklarında, değişen zararlı etkileri de gözönüne alınarak tesbit edilmiş konsantrasyon birimleriyle ifade edilen seviyelerdir.

A - Uzun Vadeli Sınır Değerleri (UVS)

Aşılmaması gereken, bütün ölçüm sonuçlarının aritmetik ortalaması olan değerlerdir.

B - Kısa Vadeli Sınır Değerleri (KVS)

Maksimum günlük ortalama değerler veya istatistik olarak bütün ölçüm sonuçları sayısal değerlerinin büyüklüğüne göre dizildiğinde, ölçüm sonuçlarının % 95'ini aşmaması gereken değerlerdir. Çöken tozlar için farklı olarak aşılmaması gereken maksimum aylık ortalama değerdir.

UVS ve KVS değerler için öngörülen süreler genellikle 1 yıllık periyodları kapsar. Ayrıcalıklı durumlar Ek 2'de belirtilmiştir.

Çeşitli hava kirleticileri için uyulması gereken uzun ve kısa vadeli sınır değerler aşağıda verilmiştir.

	birim	UVS	KVS
1. Kükürt Dioksit (SO₂)			
Kükürt Trioksit (SO₃) Dahil			
a) Genel	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	150	400
			(900)
b) Endüstri Bölgeleri	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	250	400
			(900)
2. Karbon Monoksit(CO)	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	10000	30000
3. Azot Dioksit (NO₂)	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	100	300
4. Azot Monoksit (NO)	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	200	600
5. Klor (Cl₂)	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	100	300
6. Klorlu Hidrojen (HCl) ve Gaz Halde Anorganik Klorürler (Cl⁻)	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	100	300
7. Florlu Hidrojen (HF) ve Gaz Halde Anorganik Florürler (F⁻)	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	-	10 (30)
8. Ozon (O₃) Fotokimyasal Oksitleyiciler	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	-	(240)
9. Hidrokarbonlar (HC)	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	-	140 (280)
10. Hidrojen Sülfür (H₂S)	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	-	40 (100)
11. Havada Asılı Partikül maddeler(PM) (10 Mikron ve Daha Küçük Partiküller)			
a) Genel	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	150	300
b) Endüstri Bölgeleri	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	200	400
12. PM içinde Kurşun (Pb) ve bileşikleri		2	-
13. PM İçinde Kadmiyum (Cd) ve bileşikleri		0.04	-
14. Çöken Tozlar (10 mikrondan büyük partiküller dahil)	$(\text{mg}/\text{m}^2\text{gün})$		
a) Genel		350	650
b) Endüstri Bölgeleri		450	800
15. Çöken Tozlarda Kurşun ve bileşikleri	$(\text{mg}/\text{m}^2\text{gün})$	500	-
16. Çöken Tozlarda kadmiyum ve bileşikleri	$(\text{mg}/\text{m}^2\text{gün})$	7,5	-
17. Çöken Tozlarda Talyum (Tl) ve bileşikleri	$(\text{mg}/\text{m}^2\text{gün})$	10	-

NOT: Parantez içindeki rakamlar referans maksimum saatlik sınır değerlerdir.

C - Kış Sezonu Ortalaması Sınır Değerleri

Kış aylarında, binaların ısıtılmasıyla ortaya çıkabilen hava kirlenmelerine yol açan hava kirleticiler için Ekim-Mart ayları arasında yerleşim bölgelerinde yapılan ölçümlerin ortalamaları, aşılmaması gereken kış sezonu ortalaması UVS sınır değerleri ile mukayese edilirler.

	Kış Sezonu Ortalaması Sınır
Kükürt Dioksit	250 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
Havada Asılı Partikül	200 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

2. 1 inci fıkra ile belirlenen sınırlara ulaşılmadığı halde, mahalli çevre birimleri hava kalitelerini iyileştirme programları geliştirirler. Hava Kalitesi Sınır Değerlerini, zaman içerisinde daha sıkı sınır değerlerine düşürerek, daha temiz hava kalitelerine ulaşmak için, yaygın olarak ortaya çıkan hava kirleticilere ait, hedeflenmiş sınır değerler belirlenir. Kükürt dioksit ve havada asılı partikül maddeler için aşağıdaki hedef sınır değerler tesbit edilmiştir. Bu hedeflere mümkün olan en yakın zamanda ulaşmak için programlar geliştirilir. Tesisler kurulurken hava kalitesini koruma önlemleri kuruluş tarihinde yürürlükte olan UVS ve KVS değerlerine göre alınır.

Olefinler	mg/m³	1,5	3,0
Toplam Organik Buharlar (Karbon cinsinden)	mg/m³	2,0	10,0
	Birim	Birinci (*) Sınır Değer	İkinci (**) Sınır Değer
Etil Benzen	mg/m³	0,02	3,0
Kumol (İzopropil Benzen)	mg/m³	0,02	2,0
Trimetil Benzen	mg/m³	0,02	1,0
Merkaptan	mg/m³	0,005	0,06
Tetra etil-tetra metil Kurşun	mg/m³	-	0,001

(*) - Bir yıl içindeki toplam saatlerin % 6'sından fazla zaman içerisinde bu sınırlar aşılmışsa önemli rahatsızlıkların söz konusu olduğu, tesis izni verilmesi için esas olan şartların yerine getirilmediği kabul edilir.

(**) - Bir yıl içindeki toplam saatlerin % 1'inden fazlasında aşılmaması gereken değerlerdir. Ölçüm değerleri 1 saatlik ortalamalar halinde verilir.

Atık Gazın Hacimsel Debisi

5. Hava kirliliği seviyelerinin ölçümü ve tespiti Ek 2'deki esaslara göre yapılır.

İzne Tabi Tesisler İçin Emisyon Sınırları

Madde 7 - Madde 10 ile 28 arasında ele alınan izne tabi bir tesis için madde 9'da herhangi bir sınırlama getirilmemişse madde 7 ve madde 8'de verilen emisyon sınırlarına uyulması mecburidir.

1. İS

A - Atık gazlardaki isliliğin derecesi, katı yakıtlı tesislerde Ringelman skalasında 2 veya daha küçük tutulur.

B - Sıvı yakıt yakan yeni kurulacak tesislerin atık gazlarındaki islilik derecesi Bacharach skalasına göre motorin yakanlarda en fazla iki, 4 ve 5 no.lu fuel oil yakanlarda en fazla 3, 6 no. fuel oil yakanlarda en fazla 4 olması gerekir.

Bu yönetmeliğin yayımı tarihinden önce kurularak işletmeye alınmış tesisler için islilik sınırları bu bendin birinci cümlesindeki değerlere 1 ilave edilerek bulunur.

2. Toz Şeklinde Emisyon

A - Atık gazlarda bulunan toz şeklindeki emisyon aşağıda B bendinde sınırlandırılmamışsa, bent 3'teki sınırlar ile diyagram 1'deki sınırları aşamaz.

B -Doldurma, ayırma, eleme, taşıma, kırma ve öğütme tesislerinden çıkan gazlarla atılan toz emisyonu 3 kg/h'e kadar ise atık gazlardaki toz konsantrasyonu 300 mg/m³, atılan emisyon 3 kg/h'den fazla ise atık gazlardaki toz konsantrasyonu 150 mg/m³'ün altında tutulur.

3. Atık Gazlardaki Özel Tozların Emisyonları İçin Sınırlar

Ek 3'te I, II ve III olarak sınıflandırılan özel toz emisyonları aşağıdaki sınırlar içinde tutulur.

I inci sınıfa giren toz emisyonları 20 mg/m³

(0.1 kg/h veya üzerindeki emisyon debileri için)

6.Toz Yapıcı Yanma ve Üretim Artıklarının Taşınması ve Depolanması

Toz yapan yanma ve üretim artıklarının taşınmasında taşınan malzemenin tozmayı önleyecek derecede nemli olmaması halinde kapalı taşıma sistemleri kullanılır. Bunların açıkta depolanmasında 5 inci bentteki tedbirler alınır. Depolama işlemi tamamlanan sahalar toprakla örtülüp üstü yeşillendirilmeye çalışılır.

7. Tesisteki Yolların Durumu

Tesislerdeki yollar hava kalitesini bozucu etki yaratıyorsa yolların bitümlü kaplama malzemeleri, beton veya benzeri malzemelerle kaplanması, düzenli olarak temizlenmesi veya toz bağlayıcı maddelerle muameleye tabi tutulması gereklidir.

8. Filtrelerin Boşaltılması

Toz biçimindeki emisyonu tutan filtrelerin boşaltılmasında toz emisyonunu önlemek için toz, kapalı sistemle boşaltılır veya boşaltma sırasında nemlendirilir.

9.Gaz ve Buhar Emisyonları

A - Anorganik Klor Emisyonu

Gaz biçimindeki anorganik klor emisyonları 3 kg/h veya üzerinde ise, bu bileşiklerin atık gaz içerisindeki konsantrasyonu (Cl^-) 30 mg/m³'ü aşamaz.

B - Anorganik Flor Emisyonu

Gaz biçimindeki anorganik flor emisyonların, g/h veya üzerinde ise, bu emisyonların atık gaz içerisindeki konsantrasyonu (F^-) 5 mg/m³'ü aşamaz.

C - Organik Buhar ve Gaz Emisyonları

Ek 4'te I, II ve III olarak sınıflandırılan, atık gazlarda bulunan organik bileşiklerin buhar ve gaz biçimindeki emisyonları, aynı sınıftan birden fazla bileşik bulursa dahi bunların toplam emisyonları, aşağıdaki değerleri aşamaz.

I inci sınıfa giren organik bileşiklerin emisyonu 20 mg/m³

(0.1 kg/h ve üzerindeki emisyon debileri için)

II nci sınıfa giren organik bileşiklerin emisyonu 150 mg/m³

(3 kg/h ve üzerinde emisyon debileri için)

III üncü sınıfa giren organik bileşiklerin emisyonu 300 mg/m³

(6 kg/h ve üzerindeki emisyon debileri için)

Birden fazla sınıfa ait organik bileşiklerin birlikte atılması durumunda, bu maddede yukarıda verilen değerlerin aşılmaması kaydıyla, toplam emisyon konsantrasyonu 300 mg/m³'ü geçemez.

10. Kanser Yapıcı Maddelerin Emisyon Sınırları

Atık gazlarda bulunan kanser yapıcı maddeler prensip olarak en düşük düzeyde tutulur.

Bu konuda iş güvenliği mevzuatı da dikkate alınır.

Ek 5'te I'den III'e kadar sınıflandırılmış olarak verilen maddelerin, uygun gruptan birden fazla madde bulunması durumunda dahi toplam konsantrasyonları aşağıdaki değerleri aşamaz.

I inci sınıfa giren maddeler (0.5 g/h ve üzerindeki emisyon debileri için)	0,1 mg/m ³
II nci sınıfa giren maddeler (5 g/h ve üzerinde emisyon debileri için)	1 mg/m ³
III üncü sınıfa giren maddeler (25 g/h ve üzerindeki emisyon debileri için)	5 mg/m ³

Bu konsantrasyon sınırları aşılmamak kaydıyla, I ve II nci sınıftaki maddeler bir arada atılırsa toplam konsantrasyon 1 mg/m³, I ve III üncü sınıftaki maddeler veya II ve III üncü sınıftaki maddeler birarada atılırsa toplam konsantrasyon 5 mg/m³'ü aşamaz.

Atık Gazların Atılması

Madde 8 - 1) Atık gazlar serbest hava akımı tarafından, engellenmeden taşınabilecek biçimde atmosfere verilmelidir. Genelde, bu amaçla baca kullanılmalı ve gazların bacadan çıkış hızları tesis anma gücünde çalıştırılırken en az 6 m/sn olmalıdır. Ancak, anma ısı gücü 300 Kw'ın altında olan tesislerde gaz çıkış hızı 6 m/sn'nin altında olabilir.

2) Küçük Tesislerde Asgari Baca Yüksekliği

Anma ısı gücü 300 Kw'ın altında olan tesislerde bacanın çatı üzerinden itibaren asgari yüksekliği aşağıdaki gibi belirlenir.

A - Eğik Çatı

Baca yüksekliği çatının en yüksek noktasından en az 0,5 m. daha yüksek olmalıdır. Anma ısı gücü 50 Kw'ın altında olan tesislerde baca çatının tepe noktasına çok yakın değilse, çatı tabanından en az 1 m. yüksekliğinde olmak kaydıyla, daha alçak olabilir.

B - Düz Çatı

Baca yüksekliği çatının en yüksek noktasından itibaren en az 1,5 m. olacaktır. Ancak, tesisin anma ısı gücü 50 Kw'ın altındaysa bu yükseklik 1 m. olabilir.

3)Orta Boy Tesislerde Asgari Baca Yüksekliği

Anma ısı gücü 300 Kw ile 1 MW arasında bulunan tesislerde bacanın çatı üzerinden itibaren asgari yüksekliği aşağıdaki gibi olması gerekir.

A - Eğik Çatı

Bacanın yüksekliği çatının en yüksek noktasından itibaren en az 1 m. olarak tespit edilir.

B - Düz Çatı

Düz veya eğim açısı 20°'nin altında olan eğik çatılarda baca yüksekliği, çatı eğimini 20° kabul ederek hesaplanan eğik çatının en yüksek noktasından itibaren en az 1 m daha fazla olarak tespit edilir.

4)Büyük Tesislerde Asgari Baca Yüksekliği

Anma ısı gücü 1.2 MW üzerinde olan tesislerde baca yüksekliği Ek 6'da verilen esaslara göre belirlenir. Bacanın tabandan yüksekliği en az 19 m ve çatı üstünden yüksekliği ise en az 3 m olmalıdır. Çatı eğimi 20°'nin altında ise çatı yüksekliği hesabında 20°'lik eğim kabul edilir.

Benzeri tür emisyonunda bulunan ve yaklaşık aynı yükseklikteki bacalar arasındaki yatay mesafe, baca yüksekliğinin 1,4 katından azsa ve emisyonların birbiri üzerine binmemesi için farklı yüksekliklerde baca kullanılması zorunlu görülüyorsa tek baca kullanılır. Bu paragrafta yukarıda belirlenen baca yüksekliği kullanılması halinde Ek 2'de belirtilen toplam kirlenme değeri (T.K.D.) madde 5'te öngörülen hava kalitesinin değerini aşıyorsa, ilk önce emisyon değerinin düşürülmesine çalışılır. Bu ekonomik veya teknolojik olarak mümkün değilse, baca yükseltilecek hava kalitesi değerinin aşılması önlenir.

Ek 6'ya göre belirlenen, engebelere göre düzeltilmemiş baca yüksekliği madde 23'te yer alan ek düzenlemeler kapsamına girmiyorsa 250 m'yi aşmayacaktır. Baca yüksekliğinin 200 m'den yüksek çıkması durumunda teknolojik seviyeye uygun emisyon azaltıcı tedbirlere başvurulur.

Kirletici Vasfı Yüksek Tesisler İçin Özel Emisyon Sınırları

Madde 9 - Hava kirliliği açısından kirletici vasfı yüksek olan tesislerin emisyonları Ek 7'de verilen sınırları aşamaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İzne Tabi Tesisler, İzin Alma, İzne Tabi Olmayan Tesisler

İzne Tabi Tesisler

Madde 10 - Çalışmaları ve yapısı uyarınca insan sağlığı ve çevre üzerinde önemli olumsuz etkisi olan Ek 8'de A ve B listeleri halinde verilen tesislerin kurulması ve işletilmesi izni bu yönetmelik hükümlerine göre emisyon izninin alınmasını gerektirir.

1)Ek 8 Liste A'da verilen tesisler için izin, Başbakanlık Çevre Genel Müdürlüğü'nün görüşü alınarak 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu hükümlerine göre verilir.

2)Ek 8 Liste B'de verilen tesisler için izin, Mahalli Çevre Kurulunun görüşü alınarak 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu hükümlerine göre verilir.

İzne Tabi Tesisleri Kuran ve İşletenlerin Bu Tesislerin Kurulması ve İşletilmesinde Temel Yükümlülükleri

Madde 11 - İzne tabi tesislerin kurulması ve işletilmesinde;

1)Tesisin kamuya ve çevreye zararlı etkilerinin teknolojik seviyeye uygun olarak azaltılması ve tehlike yaratılmaması,

- 2)Bu yönetmelikte belirtilen teknik şartlara uyulması,
- 3)Bu yönetmelikte belirtilen emisyon sınırlarının aşılmaması,
- 4)Emisyon ve çevre hava kalitesinin bu yönetmelikte belirtilen usullere uygun olarak tesisi işleten tarafından ölçülmesi veya ölçtürülmesi,
- 5)İşletmede meydana gelen atık ve atık maddelerin kullanılması, bu teknik ve ekonomik yönden mümkün değilse usulüne uygun olarak atılması, esastır.

İzin Vermede Aranacak Şartlar

Madde 12 - Madde 11’de belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi için gerekli tedbirler alınmışsa izin verilir.

Yeni Tesislerin Kurulması ve İşletmeye Alınması İçin Gerekli İzin Verilirken Başvuruların İncelenmesi

Madde 13 - Yeni tesislerin kurulması ve işletilmesi için yapılan izin başvuruları değerlendirilirken Ek 9’daki esaslar dikkate alınır.

Kısmi İzin Verilmesi

Madde 14 - Başvuru üzerine izin, bir tesisin tümü veya bir kısmının kurulması ve işletilmesi için verilebilir. Bu amaçla yapılan başvurular değerlendirilirken Ek 9’daki esaslar dikkate alınır.

Ön İzin

Madde 15 - Emisyon Ön İzni hakkında aşağıdaki esaslar uygulanır:

- 1)Kurulması önerilen tesisin çevrede yaratacağı etkilerin değerlendirilmesi için yeterli bilgiler sağlanmışsa ve ön izin verilmesi makul gerekçeye dayanıyorsa yetkili merciler tarafından ön izin verilebilir.
- 2)İki yıl içerisinde izin için başvurulmazsa ön izin kendiliğinden geçersiz sayılır.
- 3)Ön izin verilirken madde 12’de belirtilen ilkelere ters düşülemez. Yetkili merci madde 26’da belirtilen iptal yetkisini ön izin için de kullanabilir.
- 4)Ön izin başvuruları değerlendirilirken Ek 9’daki esaslar dikkate alınır.

3194 sayılı İmar Kanunu’nun 26. maddesi uyarınca verilecek ön izin için işbu yönetmelikte söz konusu edilen ön iznin alınması şarttır.

İzin Alma Şekli

Madde 16 - 1) İzin işlemlerinin başlayabilmesi için ilgili Valiliğe yazılı olarak başvurulması gereklidir. Madde 11 ve 12’de öngörülen şartların yerine getirilip getirilmediğinin incelenebilmesi için Başbakanlık Çevre Genel Müdürlüğü’nün gerekli gördüğü teknik veriler, çizimler, açıklamalar ve diğer dökümanlar başvuru ile birlikte verilir. Bu hususların detayları

yönerge halinde Başbakanlık Çevre Genel Müdürlüğü tarafından ayrıca yayımlanır. Yetkili merci, sunulan dökümanları yetersiz görürse ek dökümanların sağlanması için başvuru sahibine belirli bir süre tanıyabilir. Bu yönetmelik çerçevesinde "yetkili merci" tanımına giren kurumlar ve Valilikler ile mahalli çevre kurullarında Sekreteryaya görevi üstlenen İl Sağlık Müdürlükleri ve Belediyeler hiç bir şekilde arıtma projesi onaylama veya metod teklif etme yükümlülüğünde değildir.

2)Sunulan dökümanlar iş ve endüstriyel sırları ihtiva ediyorsa işaretlenerek ayrı bir grup halinde sunulacaktır. Bu durumda diğer dökümanların çevreye olan etkilerini açıkça ortaya koyacak özellikte olmasına dikkat edilir.

3)Dökümanlar tamamsa yetkili merci, tesisin kurulacağı bölgede dağıtımı yapılan yüksek tirajlı yurt çapında yayın yapan en az iki gazetede ilan verir. Başvuru dökümanları ilanın yayımından itibaren iki ay süreyle Valilikte konunun incelenmesine açık tutulur. Bu süre içerisinde proje ile ilgili itirazlar yazılı olarak yetkili mercie yapılabilir. Bu süreden sonra yapılacak itirazlar, kişisel haklarla ilgili değilse dikkate alınmaz.

4) 3 üncü bent'te sözü edilen ilan,

A -İzin başvurusunun ve eklerinin ne zaman ve nerede incelenebileceğini,

B-İtirazların inceleme süresi içerisinde yapılması gerektiği hususunu ve itirazın yapılması gereken makamı,

C -İtiraz sahibi hazır bulunmasa bile itirazların değerlendirileceğini ve değerlendirme tarihini,

D -100 kişiden fazla itiraz sahibi varsa kararın ilan yoluyla tebliğ edilebileceğini,

belirtir.

5) İzin vermeye yetkili merci, Ek 8, Liste B'deki tesisler için Mahalli Çevre Kurulu'nun görüşünü, Ek 8, Liste A'daki tesisler için ise Mahalli Çevre Kurulu ve ihtisas alanı proje ile ilgili kamu kuruluşlarının görüşü ile Başbakanlık Çevre Genel Müdürlüğü'nün görüşünü alır.

6)İtiraz süresi sona erdikten sonra izin vermeye yetkili merci itirazları başvuru sahibi ile tartışarak değerlendirir.

7)Başvuru ile ilgili izin kararı ve gerekçeleri başvuru sahibine ve itiraz edenlere yazılı olarak tebliğ edilir.

8)İzin başvuruları başvuru evrakının tam olarak yetkili mercie sunulmasından sonra en geç 6 ay içinde karara bağlanır.

9) 1 inci bentten 8 inci bende kadar olan hususlar kısmi izinler ve ön izinler için de geçerlidir.

10) 3, 4, 6 ncı bent hükümleri sadece Ek 8, Liste A'daki tesislere uygulanır.

Üçüncü Şahısların Kısmi İzinlere ve Ön İzinlere İtirazları

Madde 17 - Bir tesisin kurulması ve işletilmesi için esas izin alınması sırasında yapılabilecek itirazlar, kısmi veya ön izin sahasında yapılmamışsa dikkate alınmaz.

İzin İçin Ek Şartlar

Madde 18 - 1) madde 11 ve madde 12'de öngörülen esasların yerine getirilebilmesi için izin gerekirse şartlı ve sınırlı olarak verilebilir.

2)Başvuru üzerine, kurulacak tesisin testi amacı ile ve geri alınmak kaydıyla kısa süreli izin verilebilir.

3)İzin için karar verilinceye kadar kısa süreli olarak ve geri alınmak kaydıyla kısmi izin veya şarta bağlı izin verilebilir.

İzin ve Diğer Resmi Kararlar

Madde 19 - İmar mevzuatına uygun olarak yapılmış ve yapılacak tesislere, bu tesisler 10 uncu madde kapsamına giriyorsa, işbu yönetmelik hükümlerine göre izin verilebilir.

Madde 20 - Bir taşınmazdan kaynaklanan etkilerin komşu bir taşınmaza olan zararını önlemek amacıyla özel hukukun sağladığı haklara dayanarak daha önce verilen ve kesinleşen bir izin kaldırılamaz. Ancak bu zararlı etkinin ortadan kaldırılması için tedbir alınması talep edilebilir. Eğer bu tedbirler ekonomik veya teknolojik olarak uygulanamıyorsa tazminat talep edilebilir.

İzne Tabi Tesislerde Yapılacak Değişiklikler

Madde 21 - 1) İzne tabi tesislerin yeri, yapısı, işletmesinde sonradan yapılacak değişiklikler de izne tabidir. Değişiklik başvuruları izin vermeye yetkili makam tarafından 6 ay içerisinde karara bağlanır.

2)Yapılan değişiklikler sonucu hava kirliliğini artıran ek emisyon ve bundan kaynaklanan herhangi bir tehlike hasil olmuyorsa, izin vermeye yetkili makam dökümanların kamu incelemesine açılması ve gazete ilanı verilmesi hususlarını uygulamayabilir.

Teyit Zorunluluğu

Madde 22 - Madde 21'in 1 inci fıkrasında söz konusu edilen değişiklikler yapılmassa dahi, tesisi işleten iki yıl aralarla izin anında öngörülen verilerden herhangi bir sapma olup olmadığını izin vermeye yetkili makama bildirmek mecburiyetindedir.

Daha Sonraki Düzenlemeler

Madde 23 - 1) Bu yönetmeliğin esaslarını yerine getirmek amacı ile izin vermeye yetkili makam izin verildikten sonra da ek düzenlemeler getirebilir. Bu ek düzenlemede Ek 10'daki esaslar dikkate alınır.

2)Yapılacak ek düzenleme, işletici ve işletilen tesis için ekonomik ve teknolojik seviye bakımından uygulanamıyorsa bu konuda bir mecburiyet getirilemez. Ek düzenleme teknolojik olarak uygulanabilirse fakat belli bir süre sonra ekonomik olacaksa yetkili makam ek düzenlemenin bu süreden sonra uygulanmasını talep edebilir. Bir ek düzenleme teknolojik

olarak uygulanabildiği halde, ekonomik sebeplerle tesisi işleten tarafından uygulanamazsa izin madde 26 hükümlerine göre iptal edilebilir.

3) Ek düzenleme tesisin yeri, yapısı ve işletmesi üzerinde önemli değişiklikler gerektiriyorsa ve bu değişikliğin detayları ilgili makam tarafından belirtilmemişse yapılacak değişiklikler madde 21'de öngörülen izne tabidir.

4)Ek düzenlemeler, geçici madde ile söz konusu edilen, bu yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten daha önce kurulmuş veya kurulmakta olan tesislere de getirilebilir.

İznin Sona Ermesi

Madde 24 - 1) İzin,

A - Kurulması ve işletilmesi için izin verilen tesis öngörülen zamanda işletmeye alınmamışsa,

B - Bir tesis üç yıldan daha fazla bir süre sürekli olarak işletme dışı bırakılmışsa,

sona erer.

2)1 inci fıkrada sözü edilen süreler işbu yönetmeliğin ve bu yönetmeliğe esas teşkil eden kanunun amacına aykırı düşmediği takdirde, izni vermeye yetkili makam tarafından uzatılarak izin yenilenir.

Yasaklama, Kapatma ve Kaldırma

Madde 25 - 1) İzne tabi tesisin işleticisi sınırlama ve ek düzenlemelere uymazsa, yetkili makam bunlara uyuluncaya kadar tesisi kısmen veya tamamamen işletmeden alıkoyabilir.

2)Gerekli izin alınmadan kurulan, işletilen veya değişikliğe uğratılan tesisler, yetkili makam tarafından kapatılabilir veya kaldırılabilir.

3)Yetkili makam bir tesisi çalıştırmakla sorumlu operatör veya kişinin çevrenin korunması için uyulması gerekli şartlara uymadıkları hakkında bilgi edinirse, tesisin bu kişi veya operatör tarafından işletilmesini menedebilir. Tesisin işleten kuruluş, tesisin güvenilir bir kişi tarafından işletilmesi için yeniden izin başvurusunda bulunabilir. Bu başvuru üzerine verilebilecek izin şarta bağlı olabilir.

İzin İptal Edilmesi

Madde 26 - 1) Bu yönetmelik esasları dahilinde verilen bir izin, aşağıdaki hususlardan biri ile karşılaşırsa iptal edilebilir.

A - İzin madde 18'in 2 nci veya 3 üncü fıkrasına göre verilmişse,

B - İzin şartlı olarak verilmişse ve izin sahibi bu şartlara uymamışsa,

C - İzin verilmesinde esas alınan emisyon sınırları aşılmışsa,

D - Yetkili makam tarafından izin verilmesinden sonra, izin verilmesine mani olacak ek bilgiler edinilmişse ve iznin kaldırılmaması kamu menfaatini tehlikeye sokuyorsa,

E - Daha önce verilen izin henüz uygulamaya konulmadan, yetkili makam izin esaslarının değiştirilmesi sonucu izni veremiyor ise ve iznin kaldırılmaması kamu menfaatini tehlikeye sokuyorsa,

F - Kamu menfaatine gelebilecek önemli zararları ortadan kaldırmak söz konusu ise.

2) İzin vermeye yetkili makam, iznin iptali için karar alırsa bu karar en az 12 ay sonra yürürlüğe girer.

3) Yetkili makam tarafından yeni bir tarih tespit edilmediği takdirde izin iptal kararın yürürlüğe girdiği tarihte izin geçersiz sayılır.

İşletmeden Kaldırma

Madde 27 - İzne tabi bir tesis işletmeden kaldırıldığı takdirde, işletmeci tarafından 30 gün içerisinde izin vermeye yetkili makama bilgi verilir.

El Değiştirme

Madde 28 - Bir tesisin zilliyeti transfer, kira veya satış yoluyla el değiştirirse, izin alınmasına esas olan şartlara uyulması zorunludur.

İzne Tabi Olmayan Tesisleri İşletenlerin Yükümlülükleri

Madde 29 - İzne tabi olmayan tesislerin kurulması ve işletilmesinde aşağıdaki şartlara uyulur.

1) Çevreye olan zararlı etkilerin teknolojik seviyeye uygun olarak azaltılmasına çalışılır.

2) İleri teknolojinin uygulanması ile ortadan kaldırılamayan çevreye olan zararlı etkiler asgari düzeyde tutulur.

3) Tesislerin işletilmesi sonunda açığa çıkan atıklar ve artıklar uygun metodlarla ortadan kaldırılır.

İzne Tabi Olmayan Tesislerin Kurulması, Yapısal Özellikler ve İşletilmesinde Aranacak Şartlar

Madde 30 - 1) İzne tabi olmayan tesislerin kurulması, yapısal özellikleri ve işletilmesinde, A-Türk Standartları Enstitüsünün (TSE) Resmî Gazete’de yayınlanmış ve yayınlanacak standartları ile Başbakanlık, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından yayımlanan yönetmelik, tebliğ ve yönergelerle tespit edilen teknik özelliklere uyulur ve mahalli mülki amirlikler tarafından yayınlanan duyurulara göre hareket edilir. Çelişkili durumlarda Başbakanlık Çevre Genel Müdürlüğü koordinasyonu sağlar.

B -Tesislerden yayılan emisyonlar bu yönetmelikte belirtilen sınırların üzerinde olamaz.

C -İşleticilerin bu yönetmelikte belirlenen şekil ve sıklıkta emisyon ve hava kalitesi ölçümlerini yapmaları veya yetkili kuruluşlara yaptırımları gereklidir.

İzne Tabi Olmayan Tesisler İçin Ek Düzenlemeler

Madde 31 - Yetkili makam madde 29'daki hususların uygulanması için ek düzenlemeler getirebilir. Bu düzenlemelerden beklenen fayda ii sağlığı ve güvenliği ile ilgili tedbirlerle sağlanabiliyorsa, bu tedbirlere de bağvurulur.

Yasaklama

Madde 32 - 1) Madde 31'e göre getirilen bir düzenlemeye bir tesisin ileticisi uymazsa, tesis, yetkili makam tarafından getirilen düzenlemeye uyuluncaya kadar kısmen veya tamamen işletmeden alıkonabilir.

2) Bir tesisin evre üzerinde yarattığı zararlı etkiler insan hayatı, sağlığı ve mal varlığı üzerinde tehlike yaratıyorsa ve kamu menfaati bağka metodlarla yeterince korunamıyorsa, yetkili makam, tesisin kurulması ve iletilmesini kısmen veya tamamen yasaklayabilir.

Tip ve Emisyon Belgesi

Madde 33 - 1) Emisyon yayan izne tabi olmayan tesislerin ve parçaların imalatı, pazarlaması için Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından Bağbakanlık evre Genel Müdürlüğü'nün grğ alınarak tespit edilecek esaslara göre tip ve emisyon belgesi alınması mecburidir. Tip ve emisyon belgesi alınırken söz konusu Bakanlık, Bakanlıkça belirlenecek yetkili kuruluğlara ısı verim, kapasite ve emisyon testleri yaptırarak imalat ve pazarlanması önerilen tesis ve parçanın bu yönetmelik, bu yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde ilgili Türk Standartları tarafından belirlenen emisyon ve verim sınırlarına uygunluğunu belirler. Tip ve emisyon belgesinin verilebilmesi için bu yönetmeliğin, bu yönetmelikte hüküm bulunmayan hususlarda, Türk Standartlarının getirdiği Şartların karŐılanması gereklidir.

2)Tip ve emisyon belgesinin alınması için yapılması gerekli deney ve ölüm ücretleri yapım firma tarafından karşılanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Emisyonun Tespiti ve Sınırlanması

Özel Mülk üzerinde lm Yapılması

Madde 34 - Bir tesisin çevreye zararlı etkiler yarattığı kuŐkusu varsa yetkili merci izne tabi veya izne tabi olmayan bir tesisin ileticisine, merci tarafından belirlenmiş yetkili bir uzman kuruluŐa veya kiŐiye tesisinden çıkan emisyonu veya tesisin kurulu olduğu alandaki hava kalitesini ltrmesini emredebilir. Yetkili merci yapılacak ölümlerin cinsi ve kapsamı ile sonuçların rapor haline getirilmesinin detaylarını tespit etmeye yetkilidir.

Emisyon Seviyesinin Ölçüm ve Tespiti

Madde 35 - Emisyonun ölçümünde ve tespitinde Ek 11'deki esaslara uyulur.

Emisyon Raporu

Madde 36 - 1) Hava kirliliğinin önemli boyutlarda olduğu kritik bölgelerde kurulu izne tabi tesislerle, bu bölgeler dışında yetkili merciler tarafından tespit edilen tesisleri işletenler, yetkili merciye, merci tarafından belirlenen süreler içinde, tesisten belirli süre içinde yapılan emisyon miktarı ile zamana ve yere göre dağılımını gösteren emisyon raporu sunarlar.

Bu rapor her yıl yenilenir.

2) Emisyon raporunun şekli, muhtevası, sunulacağı tarihler ve emisyonun ölçümünde kullanılacak metodlar yetkili merci tarafından belirlenir.

3) Hava kirliliği özel problem arz etmeyen bölgelerde kurulu izne tabi tesislerin emisyon raporu verme yükümlülüğü tesisin büyüklüğü ve emisyonun cinsi dikkate alınarak yetkili merci tarafından kaldırılabilir.

4) Emisyon raporundaki bilgilerde tesisin endüstriyel ve iş sırları varsa tesis sahibinin veya işleticinin talebi üzerine emisyon raporundaki bu bilgiler umuma ifşa edilmeyebilir.

İzne Tabi Tesislerde Yapılacak İlk ve Periyodik Ölçümler

Madde 37 - Yetkili merci, izne tabi tesislerin;

1) İşletmeye alınmasından sonra veya madde 21'de sözü edilen değişikliklerden sonra,

2) Kuruluş veya değişikliğin üzerinden 5 yıl geçtikten sonra,

Madde 34'e göre ölçümlerin yapılmasını tesisi işletenden isteyebilir.

Sürekli Ölçümler

Madde 38 - 1) Yetkili merci madde 34 ve madde 37'deki ölçümlerin yerine veya bu ölçümlere ek olarak izne tabi tesislerde belirli emisyon ve hava kalitesi ölçümlerinin kayıt cihazlı ölçü aygıtlarıyla sürekli olarak yapılmasını isteyebilir.

2) Yetkili merci gerekli gördüğü takdirde izne tabi olmayan tesislerden de belirli emisyon ve hava kalitesi ölçümlerinin kayıt cihazlı ölçü aygıtlarıyla sürekli olarak yapılmasını isteyebilir.

Ölçümler İçin Yapılacak Harcamalar

Madde 39 - Emisyon ve tesis çevresindeki hava kalitesinin belirlenmesi için yapılacak ölçümlerin gerektirdiği masraflar tesisi işleten tarafından karşılanır.

Ölçüm Sonuçları Hakkında Bilgi Verilmesi

Madde 40 - Madde 34, 37 ve 38'de konu edilen ölçümlerin sonuçları tesisi işleten tarafından istek üzerine yetkili mercie verilir. Ölçüm kayıtları tesisi işleten tarafından en az 5 yıl muhafaza edilir. Yetkili merci bilgilerin sunulmuş şeklini belirler

Toplam Emisyon Sınırlaması

Madde 41 - İzin vermeye yetkili merci, endüstri tesislerinin ve fabrikaların yoğun bulunduğu ve yetkili merciler tarafından belirlenmiş kritik bölgelerde mevcut tesislerden çıkan toplam emisyonu sınırlandırıcı tedbirler alabilir. Yetkili merci bu bölgelere kurulacak izne tabi yeni bir tesisin toplam emisyon miktarıyla ilgili olarak geçici veya sürekli sınırlandırma kararları alabilir ya da yeni tesisin bölge içinde kurulmasına izin vermeyebilir. Tesisler kendilerine bildirilen toplam emisyon miktarının üzerinde emisyon yapacak şekilde çalıştırılmazlar.

Yakıt ve Hammadde Sınırlaması

Madde 42 - Yetkili merci, hava kirliliğinin ciddi boyutlara eriştiği zamanlarda ve bölgelerde, yakıt ve hammaddesi değiştirilebilen tesislerde hava kirliliğinin azaltılması amacıyla uygun evsafda yakıt veya hammadde kullanılmasını tavsiye edebilir veya emredebilir.

Kaza Sonucu Emisyon

Madde 43 - Bir tesisten kaza sonucu normal çalışmasında öngörülenden fazla ve hava kirliliğine yol açacak şekilde emisyon yayılırsa veya özel kimyevi maddeler ortama atılırsa; tesisi çalıştıran, emisyonun en kısa sürede normal seviyeye inmesi için gerekeni yapacaktır. Mahalli mülki amir, kaza sonucu çıkan emisyonun normal seviyeye indirilmesi için tesisin sahibine veya işletmecisine gerekli tedbirleri almasını emredebilir.

Maddeler, Ürünler ve Yakıtlarla İlgili Kısıtlamalar

Madde 44 - 1) Madde 3'te tanımlanarak bu yönetmeliğin konusuna giren tesisler ve bu tesislerin kısımları şayet çevre kirliliğine olan zararlı etkilerini ortadan kaldırmak için gerekli şartları karşıyorlarsa pazarlanabilir veya ithal edilebilir.

Bu amaçla:

A-Tesislerin ve kısımlarının sebep olduğu emisyonun bu yönetmelikle belirlenen sınırları aşmaması,

B- Emisyonların sınırlandırılması için tesislerin ve kısımlarının gerekli teknik özelliklere sahip olması mecburidir.

2)Tesislerin ve parçalarının pazarlanması ve ithali için bunların üzerinde emisyon cins ve düzeylerini belirten etiketler bulunacaktır. Bu hususa yönetmeliğin yayımından itibaren bir yıl içerisinde uyulması mecburidir.

Yakıt Özellikleri

Madde 45 - 1) Katı, sıvı ve gaz yakıtlar ancak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından hava kirliliğinin azaltılması amacıyla tespit edilen özelliklere uygun olduğu takdirde üretilebilir, pazarlanabilir veya ithal edilebilir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bu amaçla yakıtların kimyasal özellikleri ve sonradan eklenen katkı maddelerinin azami miktarını belirleyebilir, hava kirliliğini azaltıcı bazı katkı maddelerinin eklenmesini veya satışa sunulmadan önce yakıtların belirli işlemlerden geçirilmesini emredebilir. Bu faaliyetler Başbakanlık Çevre Genel Müdürlüğü ile koordinasyon içinde yürütülür.

2) Birinci paragraftaki şartlara uyulması istenen yakıtlar ithal ediliyorsa,

A -İthalatı yapan kuruluş gümrüğe, yakıt özelliklerini beyan eden ve üretici firma tarafından tasdikli bir belge verecektir. Bu belge yakıtın ilk varış yerine yakıtla birlikte gönderilir.

B -İthalatı yapan kuruluş bu belgenin bir kopyasını dosyalarında muhafaza eder.

C -İthal edilen yakıt doğrudan satışa sunuluyorsa, ithalatçı kuruluş yakıtın satılacağı ilin mülki amirine yakıt miktarı ve özellikleri hakkında bilgi verir.

D -Ticari amaçla katı, sıvı veya gaz yakıt satan şahıs veya kuruluşlar sattıkları yakıtların menşeyini belirten, üretici tarafından tasdikli belgeleri muhafaza ve istenildiğinde ibraz etmek mecburiyetindedir.

E -Katı, sıvı veya gaz yakıtları şehirlerarası yollarda nakleden araç kullanıcıları naklini yaptıkları yakıtın menşeyini belirten, üreticiden tasdikli belgeyi araçta taşımak ve istenildiğinde ibraz etmek mecburiyetindedir.

Madde ve Ürün Özellikleri

Madde 46 - Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, normal yakıt maddesi olmayan fakat kullanıldıkları veya yakıldıkları zaman hava kirliliği yaratan madde ve ürünlerin uyması gereken özellikleri belirler. Üretici kuruluşların bu şartları yerine getirmesi için gerekirse bu Bakanlık tarafından geçiş süresi tanınır. İmha veya içindeki kıymetli maddelerin geri kazanılması amacıyla yakılan maddeler ve işlem için kullanılan prosesler de Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından belirlenen şartları karşılamak zorundadır. Kullanıldığı veya yakıldığı zaman özel hava kirliliği yaratan maddelerin üzerinde, uyarılar ve hava kirliliğinin azaltılması için uyulması gereken hususlar okunabilecek şekilde belirtilecektir. Bu faaliyetler Başbakanlık Çevre Genel Müdürlüğü ile koordinasyon içinde yürütülür.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Taşıtlar

Taşıtların Uyması Gereken Şartlar

Madde 47 - Motorlu kara taşıtları, demiryolu taşıtları, su taşıtlarından olan emisyonlar, normal çalışmaları sırasında Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından belirlenen sınırların altında tutulur. Taşıtların emisyonlarının azaltılması amacıyla bunların yapısı ve donanımlarıyla ilgili esaslar Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nca yürürlüğe konulan Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmelikte belirtilir. Taşıtların işletilmesi ve teknik muayenesi ile ilgili esaslar ise kara taşıtları için Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü, demiryolu ve su taşıtları için ise Ulaştırma Bakanlığı tarafından Başbakanlık Çevre Genel Müdürlüğü ile koordinasyon içinde belirlenir. Motorlu kara taşıtlarının eksoz gazındaki hava kirleticiler için emisyon sınır değerleri TSE 4236'ya uygun olmalıdır. TSE standardı bulunmayan konularda ise, bu husustaki TSE standartları hazırlanıp yürürlüğe konuluncaya kadar AET standartlarındaki değerler esas alınarak uygulanır.

Kritik Hava Şartlarında Trafiğin Sınırlandırılması

Madde 48 - Hava kalitesinin belirli kritik değerlere ulaşması halinde veya hava akımlarının sınırlı olduğu bölgelerde Valilikler geçici veya sürekli olarak trafiği sınırlandırabilir veya yasaklayabilir.

ALTINCI BÖLÜM

Hassas Kirlenme Bölgelerinin Korunması ve Temiz Hava Planları

Hassas Kirlenme Bölgelerinde Tespitler

Madde 49 - 1) Hassas Kirlenme Bölgeleri, hava kirlenmelerinin ortaya çıktığı veya beklendiği, ortaya çıkma sıklığı ve süresi, ulaştığı yüksek konsantrasyon değerleri ve çeşitli kirleticilerin birarada etki etme tehlikesinden dolayı zararlı etkilerin önemli ölçülerde meydana gelebileceği bölgelerdir.

2)Hava kirlenmelerinin durum ve gelişmelerini tespit edebilmek, giderilmesine yardımcı tedbirleri ve ihtiyat tedbirlerini alabilmek için, atmosferde insan çevresi üzerinde zararlı etkilere yol açabilen kirlenmelerin mahiyetlerine göre, özellik ve sınırları tayin edilmiş ve 2 nci fıkrada tanımlanan Hassas Kirlenme Bölgelerinde, bu kirlenmelerin meydana gelmesi ve yayılmasına yol açan önemli değişimler mülki makamlar tarafından araştırılır.

3)Hassas Kirlenme Bölgeleri, Başbakanlık Çevre Genel Müdürlüğü'nün görüşleri alınarak Valilikler tarafından tespit edilir.

4) Hassas Kirlenme Bölgelerinin tespiti

A- Bir bölgede, a) Bir hava kirletici için hava kalitesi değerleri madde 6'da verilen sınır değerlere ulaşıyor veya aşıyorsa, b) İki hava kirletici için hava kalitesi değerleri verilen sınır

değerlerin % 90'ına ulaşıyor veya aşıyorsa bu bölge Hassas Kirlenme Bölgesi olarak tespit edilir.

B- A bendindeki hususlar gerçekleşmediği halde hava kirleticiler sebebiyle büyük çaplı zararların ortaya çıktığı bölgeler Hassas Kirlenme Bölgesi olarak tespit edilir.

C-Hava Kalitesi Sınır Değerleri tespit edilmemiş zararlı maddeler ile büyük çaplı zararlar ortaya çıkıyor veya bekleniyor ise bu gibi bölgeler Hassas Kirlenme Bölgesi olarak tespit edilir.

5) Hassas Kirlenme Bölgelerinin Büyüklüğü ve Şekli

A - Bir Hassas Kirlenme Bölgesi 48 km²'den küçük alınmamalıdır. İstisna olarak özel topografik ve meteorolojik şartların rol oynadığı durumlarda daha küçük bölgeler belirlenebilir.

B - Bir Hassas Kirlenme Bölgesinin bir ilin hudutları içinde kalmasına dikkat edilir ve alanları basit geometrik şekiller altında düzenlenir.

Ölçme ve Değerlendirme Metodları

Madde 50 - Hava kirlenmelerinin durumu ve gelişmeleri hakkında 49 uncu maddede yer alan tespitler için;

a Ölçme konuları,

b Ölçme metodları ve ölçüm aletleri,

c Ölçme yerlerinin sayısı ve durumlarının tayini için esas alınan temeller,

d Ölçüm sonuçlarının değerlendirilmesi,

Ek 2'de yer alan esaslara göre yapılır.

Emisyon Kadastroları

Madde 51 - 1) Valilikler tarafından 49 uncu maddedeki hassas bölgeler için hazırlanan emisyon kadastrolarında, hava kirlenmelerinin mahiyetleri ve miktarları; yer ve zamana göre dağılımları, belirli tesis ve taşıtlardan ortaya çıkış şartları, 50 nci maddedeki ölçüm objektiflerine göre ve 36 ncı maddedeki emisyon raporlarına göre durumları yer alır. Emisyon kadastroları için bilgilerin tespitinde 34, 37, 38 ve 57 nci maddelere göre yapılan ölçüm sonuçları gözönüne alınır. Valilikler, yönetmeliğe göre uygun yerleri belirleyerek, emisyon kadastrounu çıkarmak için gerekli bilhassa yakıtlar ve yakma verimleri ve baca yükseklikleri hakkındaki bilgileri almaya, ilgili diğer yetkililere bildirmeye yetkilidirler. Düzenli zaman aralıklarında bu bilgileri inceleyerek emisyon kadastrolarını hazırlarlar.

2)Emisyon kadastrolarının temelleri Başbakanlık Çevre Genel Müdürlüğü'nün görüşleri alınarak Valiliklerce tesbit edilir.

Temiz Hava Planları

Madde 52 - 48 inci maddeye ve emisyon kadastrolarına göre yapılan tespitler, meteorolojik şartların gözönüne alınmasıyla değerlendirilir.

Bu değerlendirme, hassas kirlenme bölgesinin tamamında veya bir kısmında insan ve çevresi için zararlı etkilerin ortaya çıktığını ve beklendiğini gösterirse, bu durumda Valilikler bu bölge için temiz hava planları yaparlar.

Temiz Hava Planları:

- 1) Tespit edilmiş ve beklenen hava kirlenmelerinin ve bunlardan doğacak zararlı etkilerin, mahiyetini ve etki alanını,
- 2) Hava kirlenmelerinin sebepleri hakkında yapılan tespitleri,
- 3) Hava kirlenmelerinin azaltılması tedbirleri ile önceden alınması gereken tedbirleri, ihtiva eder.

Belirli Bölgelerin Korunması

Madde 53 - 1) Bir bölgedeki tesis ve yakıtların insan ve çevresi üzerindeki zararlı etkileri normal tedbirlerle ortadan kaldırılamıyorsa bu bölgeler Valilikler tarafından özel koruma bölgesi olarak tespit edilebilir.

Valilikler özel koruma bölgelerinde:

A -Hareketli tesisleri çalıştırmamaya,

B -Sabit tesisleri kurmamaya,

C -Hareketli ve sabit tesisleri sadece belirli zamanlarda çalıştırmaya veya bunlardan yüksek işletme teknikleri talep ederek çalıştırmaya,

D -Tesislerde yakıt kullandırmamaya veya sınırlı olarak kullandırmaya, yetkilidirler.

2)Valilikler, esasları tebliğle düzenlenecek şekilde kritik meteorolojik şartların mevcut olduğu veya hava kirlenmelerinin çok hızlı artış gösterdiği bölgelerde, insan ve çevresi üzerinde meydana gelecek zararlara karşı ilgililerden öğrenilen kritik meteorolojik şartlar ortaya çıkar çıkmaz:

A - Hareketli veya sabit tesisleri sadece belirli zamanlarda çalıştırmaya,

B -Önemli ölçülerde hava kirlenmelerine yol açabilen yakıtların tesislerde kullanılmasını yasaklamaya veya sadece kısıtlamaya, yetkilidirler.

3) Kritik Meteorolojik Şartlar

Alt sınırı yerden 700 metreden daha az olan bir hava tabakası mevcut ve hava sıcaklığı bu yükseklikle en azından 2°C artıyorsa, rüzgâr hızı 12 saatlik ortalama 1,5 m/sn'den az ise bu durum kritik meteorolojik durum olarak adlandırılır. Sıcaklık dönüşümünün olup olmadığını tespit için, Meteoroloji Genel Müdürlüğü, kirlenme bölgesini temsil edebilecek bir yerde, yerden en az 1000 m yükseklikte atmosferin dikey sıcaklık profilini belirler.

4)Hava kirliliğinin çok hızlı artış gösterdiği durumlarda uyarı kademeleri uygulanır. Uyarı kademeleri, kükürt dioksit ve partikül maddelerden ileri gelen hava kirlenmeleri için aşağıdaki gibidir:

	SO₂ (µg/m³)	Havada Asılı Partikül Madde (µg/m³)
1. Kademe	700	400
2. Kademe	1000	600
3. Kademe	1500	800
4. Kademe	2000	1000

Not: Verilen değerler 24 saatlik ortalamalardır.

Hava kalitesi sınır değerleri aşılarak, hava kirliliği bu kademelere ulaştığında, bölge özelliklerine göre alınacak tedbirler Valiliklerce tebliğ halinde yayımlanır. Valilikler bu tedbirleri belirlerken Başbakanlık Çevre Genel Müdürlüğü'nün görüşünü alırlar.

Her kademe için alınacak tedbirler düzenlenirken meteorolojik veriler gözönüne alınır. Sis, inverziyon, durgun meteorolojik şartlar ve izotermal durumlarda bir sonraki kademenin tedbirleri veya ilave tedbirler uygulanabilir. Nisbi nem miktarının % 90'ın üzerine çıkması halinde yukarıdaki uyarı kademelerindeki kirlilik derecelerinin % 10 eksiğinde bile ilgili kademenin tedbirleri uygulanır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Müşterek Hükümler

Planlama

Madde 54 - Bölge planları, çevre düzeni planları ve imar planları yapılırken yerleşim bölgeleri, imar mevzuatındaki esaslar çerçevesinde hava kirliliğinin yerleşim mahallerine ve koruma gerektiren diğer bölgelere olan olumsuz etkilerinin mümkün olduğu kadar az olmasını sağlayacak biçimde planlanır ve uygun tedbirler alınır.

İlgililerden Görüş Alınması

Madde 55 - Bu yönetmelik hükümlerinin uygulanması sırasında hava kalitesinin korunması için yetkililer, üniversiteler, Emniyet Müdürlükleri, Belediyeler ve konu ile ilgili gördükleri diğer kuruluşların görüşünü alabilirler.

Denetleme

Madde 56 - 1) Tesislerin sahibi ve işleticileri ile tesislerin üzerinde kurulu olduğu mahallerin sahibi ve işleticileri,

A- Yetkili merciin görevlendirdiği kişilerin veya bunları temsil eden kişilerin tesislere girmesi için izin vermeye,

B -Kamu sağlığı ve düzeni, çevrede yaşayanlar üzerinde yaratılabilecek ciddi tehlikeleri önlemek üzere emisyon ve hava kalitesi değerlerinin belirlenmesi maksadı ile görevli kişiler tarafından testler yapılması için izin vermeye,

C -Görevli kişilere istedikleri döküman ve bilgileri sağlamaya, mecburdur.

Yetkili merciin isteği üzerine "Hava Kalitesi Denetleme Görevlisi" tayin etmiş olan kuruluşların işleticileri, yukarıda B ve C bentlerindeki çalışmalar sırasında bu denetleme görevlilerini hizmete tahsis ederler. B ve C bentlerindeki çalışmaların yapılabilmesi için tesisi işletenler ve sahipleri gerekli kullanım maddelerini, özellikle motor yakıtlarını ve taşıma araçlarını sağlarlar.

2)1 inci fıkra hükümleri, 33, 44, 45 ve 46 ncı maddelerin kapsamına giren yakıtlar, ürünler, maddeler ve tesisleri de içine alır. Bunların sahipleri veya kullanıcıları için de geçerlidir. Bu kullanıcılar veya sahipler yetkili merciin görevlendirdiği kişilerin veya bunları temsil eden kişilerin örnek almasına, yerinde kontroller yapmasına izin verecektir.

3)İzin alma işlemleri ile ilgili olarak yapılan testler ve ölçümlerin masrafları, başvuru sahibi tarafından karşılanır. 1 inci ve 2 nci fıkraların hükümlerine göre örnek alınması, bunların analizi, test yapılması dolayısıyla ortaya çıkan masraflar,

A - Bu yönetmelik hükümleri tarafından ortaya koyulan şartların karşılanmadığı anlaşılırsa,

B - Yapılan testler ve analizler bu yönetmelik hükümlerine göre zorunluysa, tesisi işleten veya tesis sahibi tarafından karşılanır.

4) Bilgi vermekle zorunlu olan taraf, şahsının veya Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 245 inci maddesinde belirtilen şahıslardan birinin ceza hukuku açısından takibatına sebep olacaksa, sorulan sorulara cevap vermekten kaçınabilir.

5) Bu yönetmelik hükümlerinin yerine getirilmesi için üzerinde tesis bulunmayan yerlerin sahipleri ve işleticileri de yetkili merci tarafından görevlendirilen kişilerin veya bunların yetkili temsilcilerinin kamu emniyet ve düzeni ile çevrede yaşayanlara gelebilecek tehlikeleri önlemek amacıyla söz konusu yere girmesine ve testler yapmasına izin verecektir. Bu fıkranın 1 inci cümlesindeki yetkiler kullanılırken sahiplerin ve işleticilerin menfaatlerinin korunmasına dikkat edilecek ve meydana getirilecek zararlar, yetkili merci tarafından karşılanacaktır. Eğer bu zarar, denetim tedbirlerinin kaçınılmaz sonucu olarak ortaya çıkmışsa ve denetim sonunda elde edilen bilgilere dayanarak yetkili merci tesisi işletenden belirli tedbirler almasını talep etmişse, yetkili merci tarafından testin yapıldığı yerin işletici ve sahibine ödenen tazminat, tesisi işleten tarafından yetkili merciye ödenir.

6) Bu maddenin 1, 2 ve 5 inci fıkralarına göre elde edilen bilgi ve belgeler başka amaçlar için kullanılamaz.

Hava Kalitesi Denetleme Görevlisinin Tayin Edilmesi

Madde 57 - 1) İzne Tabi tesisleri işletenler, tesisin yapısı ve büyüklüğü ile ilgili olarak;

A -Tesisten olan emisyonları,

B - Emisyon kontrolünün ortaya koyduğu teknik problemleri,

C -Amaçlarına göre kullanıldığı halde çevreye zararlı etkiler yapabilecek hava kirliliğine yol açan ürünleri,

denetlemek üzere yeterli sayıda hava kalitesi denetleme görevlisi tayin eder. Başbakanlık Çevre Genel Müdürlüğü gerektiğinde ilgili kuruluşların görüşünü alarak, hangi tesislere hava kalitesi denetleme görevlisinin atanacağını tespit eder.

2) Başbakanlık Çevre Genel Müdürlüğü tarafından, hava kirliliği denetleme görevlisi tayin etmesi gereken tesisler arasında belirtilmese dahi, Valilikler gerekli gördüklerinde 1 inci fıkradaki sebeplerden hareket ederek izne tabi olan veya olmayan tesislerde bir veya daha fazla sayıda hava kalitesi denetleme görevlisi tayin edilmesini tesisi işletenden isteyebilir.

Hava Kalitesi Denetleme Görevlisinin Sorumlulukları

Madde 58 - 1) Hava kalitesi denetleme görevlisi aşağıdaki hususları yerine getirmeye yetkili ve sorumludur.

A - İşletmeden çıkan atık maddelerin uygun kullanımı için gerekli prosesler de dahil olmak üzere çevre ile uyum içerisinde olan proseslerin tanıtılması ve geliştirilmesi için etkili olmak,

B -Yeniden değerlendirme ve kullanım prosesleri de dahil olmak üzere çevre ile uyum içinde olan ürünlerin tanıtılması ve geliştirilmesi için etkili olmak,

C -Çevre ile uyum içindeki ürün ve proseslerin tanıtılması ve geliştirilmesi için işbirliği yapmak, bu proseslerin çevre ile uyumları hakkında tavsiye raporları hazırlamak,

D -Tesis muntazam aralıklarla kontrol ederek, emisyon ve hava kalitesi değerlerini ölçerek, eksiklik ve kusurları tesis müdürüne rapor ederek, bu kusurun ortadan kaldırılması için teklifler hazırlanarak bu yönetmeliğin şartlarının yerine getirilmesinin sağlanmasına yardımcı olmak.

2)Hava kalitesi denetleme görevlisi, her yıl tesis müdürüne bu maddenin 1 inci fıkrasının A-D bentlerinin hükümlerine göre alınması gereken tedbirleri ihtiva eden bir raporu sunar.

Tesis Müdürünün Yükümlülükleri

Madde 59 - 1) Tesis müdürü hava kalitesi denetleme görevlisini yazılı bir emirle tayin eder. Eğer birden fazla hava kalitesi denetleme görevlisi tayin edilmişse, her birinin görev ve sorumluluklarını detaylı olarak belirler. Tesis müdürü yetkili merciye hava kalitesi denetleme görevlisinin tayini hakkında bilgi verir. Hava kalitesi denetleme görevlisi doğrudan tesis müdürüne bağlı olarak çalışır.

2)Tesis müdürü bir şahsı, eğer gerekli teknik bilgiye sahip ve güvenilir ise hava kalitesi denetleme görevlisi olarak tayin eder. Yetkili merci hava kalitesi denetleme görevlisi olarak tayin edilen kişinin gerekli teknik bilgiye sahip olmadığını veya güvenilir olmadığını ortaya

koyan bilgiler edinirse tesisi işletenden, başka bir hava kalitesi denetleme görevlisinin tayinini isteyebilir.

3)Eğer birden fazla hava kalitesi denetleme görevlisi tayin edilmişse tesis müdürü bunların görevleri arasında gerekli koordinasyonu sağlar. Bu amaçla bir çevre koruma komisyonu teşkil eder.

4)Tesis müdürü hava kalitesi denetleme görevlisinin görevlerini yerine getirebilmesi için yardımcı personel, araç ve gereç imkanlarını sağlar.

Yatırım Kararlarında Görüş Alma

Madde 60 - 1) Tesis müdürü, hava kalitesinin korunması yönünden önemli olabilecek yatırım kararları almadan önce hava kalitesi denetleme görevlisinin görüşünü alır.

2) Bu görüş, yatırım kararının hazırlıklarında dikkate alınabilecek kadar erken bir zamanda alınır ve yatırım hakkında karar verecek makama sunulur.

Hava Kalitesi Denetleme Görevlisinin Dokunulmazlığı

Madde 61 - Hava kalitesi denetleme görevlisi bu yönetmelik hükümlerine göre yürütmekle yükümlü bulunduğu görevleri yerine getirmesi dolayısıyla, herhangi bir şekilde mağdur edilemez.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Madde 62 - 1) Her kim kasten veya ihmal ile,

A - Madde 10'a göre izin almaksızın bir tesis kurar ise,

B -İzne tabi tesislerin işletilmesi sırasında madde 18'deki şartların yerine getirilmesi için yetkili mercinin bu yönetmelik sınırları içindeki taleplerine uymazsa,

C -Madde 18'e göre koyulan bir şartı, icra edilebildiği halde zamanında yerine getirmemezse,

D -İzne tabi bir tesisin işletilmesi veya yapısı ile ilgili olarak madde 21'de öngörülen şartları yerine getirmeden değişiklik yaparsa,

E -Madde 23, 31, 34, 37, 38 ile getirilen icrası mümkün şartları ve talepleri zamanında yerine getirmemezse,

F - Madde 32'ye göre getirilen icrası mümkün bir yasaklama kararına rağmen bir tesisi işletirse,

G- Madde 30, 32, 33, 45, 46, 47'ye göre getirilen şartlara ve taleplere icrası mümkün olduğu halde uymazsa, yönetmeliği ihlal eder.

- 2) Her kim kasten veya ihmal ile,
- A -Madde 22'de öngörülen bilgileri zamanında vermezse,
- B- Madde 36'ya göre verilmesi gereken emisyon raporunu eksiksiz ve zamanında vermezse,
- C-Madde 40'a göre ölçüm sonuçlarını bildirmez veya ölçüm aleti grafiklerini ve ölçüm kayıtlarını muhafaza etmezse,
- D-Madde 56'ya göre görevlilerin meskûn yerlere veya taşınmazlara girmelerine veya test ve incelemeler yapmalarına izin vermezse,
- E - Madde 56 ile ilgili olarak,
- a.Doğru ve tam bilgiyi, belgeleri veya kayıtları zamanında ibraz etmezse,
- b.Hava Kalitesi Denetleme Görevlisi'ni talebe rağmen denetleme sırasında emre hazır bulundurmazsa,
- c. İş gücü veya yardımcı malzemeleri hazır tutmazsa,
- d. Örnek almaya izin vermezse,
- yönetmeliği ihlal etmiş olur.

Mevcut Tesisler İçin İzin

Geçici Madde 1 - Halen kurulmuş ve kurulmakta olan tesisler izne tabi tesisler arasına giriyorsa bu yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren 6 ay içinde izin vermeye yetkili mahalli makama bu yönetmelik hükümlerine göre izin almak için başvururlar.

Yetkili makam, bu başvuruları en çok bir yıl içinde değerlendirir ve sonuca bağlar. Bu değerlendirmeden sonra tesislere izin verilebilmesi için gerekli şartların yerine getirilebilmesi amacıyla geçiş süreleri tanınır.

Bu süreler belediye sınırları içindeki tesisler için iki yıl, belediye sınırları dışındaki tesisler için ise üç yıldan fazla olamaz.

Geçici Madde 2 – (Ek madde :R.G. : 29.9.2000/24185'de yayınlanan Yönetmelik m.1)

Elektrik enerjisi sıkıntısının bulunduğu ivedilik arz eden durumlarda, sıkıntının toplum yaşamına olumsuz etkilerinin geçici şekilde giderilmesine yönelik olmak koşuluyla, kısa bir süre içerisinde tesis edilecek olan mobil ve yüzer elektrik santrallerinden elektrik alınmasına ihtiyaç duyulduğunda, bu Yönetmeliğin EK-7 Kirlenici Vasfı Yüksek Tesisler İçin Özel Emisyon Sınırları bölümünde belirtilen değerleri sağlamak ve 31/17/2002 tarihine kadar bu Yönetmelikte belirtilen izinleri almak kaydıyla, mobil ve yüzer santrallerin tesislerine başlanabilir ve elektrik üretilebilir.

Yürürlük

Madde 63 - Bu Yönetmelik Resmi Gazete'de yayınlandığı tarihten itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 64 - Bu Yönetmeliği Başbakan yürütür.

EKLER